

بررسی راهکارهای تکرار نشدن افت تحصیلی در روزهای دور از مدرسه در گفت‌وگوی «جوان» با معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش

فراگیری فارسی،ریاضی و علوم در آموزش مجازی بایشتترین آسیب‌روبه‌رومی‌شود

رضوان حکیم‌زاده: برخی از دانش‌آموزان برای تثبیت یادگیری و درک عمیق مفاهیم، به حضور مستمر معلم، بازخورد لحظه‌ای، روش‌های فعال تدریس و نظارت دقیق‌تری بر فرآیند یادگیری نیاز دارند؛ امری که در آموزش غیر حضوری به‌طور کامل قابل جایگزینی نیست

۱۲ گزارش یک

مهاگرندی

برای بسیاری از دانش‌آموزان، کلاس‌های مجازی در روزهای کرونا چیزی بیشتر از خیره شدن به یک صفحه سرد و بی‌روح نبود، صفحه‌ای که نه می‌توانست جای معلم را بگیرد، نه جای گفت‌وگوها، خنده و بازی میان همکلاسی‌ها را. همان روزها نگرانی‌هایی وجود داشت که مبدأ آموزش مجازی به نظام تعلیم و تربیت آسیب بزند. دیری نگذشت که با بررسی نتایج امتحانات مشخص شد افت تحصیلی اتفاق افتاده‌است و این افت تحصیلی بیشتر متوجه پایه‌های ابتدایی بوده‌است.اکنون نیز در شرایطی قرار گرفته‌ایم که آموزش غیر حضوری بار دیگر و این‌بار در دوران جنگ تحصیلی رضمان به کلاس‌های در س بازگشسته و همان نگرانی‌های سابق تکرار شده‌است.نگرانی از این بابت که باز هم یادگیری دانش‌آموزان، به‌خصوص در پایه‌های ابتدایی، با اختلال مواجه شود و این اختلال تا سال‌های بعد تحصیلی دامنگیرشان شود.

■ ■ ■

هر چند وزارت آموزش و پرورش بارها بر فراهم‌بودن زیرساخت‌ها و پیش‌بینی تمهیدات لازم تأکید کرده و البته اقداماتی نیز انجام شده‌است، اما نمی‌توان این موضوع را نادیده گرفت که فاصله میان «دسترسی» تا «یادگیری مؤثر»، فاصله‌ای پیچیده و طولانی‌است. تا سویی دیگر، آموزش مجازی هر چقدر هم کیفی باشد، نمی‌تواند جای آموزش حضوری را بگیرد و باید با احتیاط عمل کرد. در همین راستا، «جوان»، جزئیات بر نامه‌ها و راهکارهای آموزش مجازی در سال تحصیلی پیش‌رو را از رضوان حکیم‌زاده، معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش جویا شده‌است؛ برنامه‌هایی که کیفیت آموزش مجازی را تضمین کند و مانع از تعمیق افت تحصیلی شود. **با توجه به تجربه آموزش غیر حضوری در دوره کرونا و تکرار آموزش‌های مجازی در شرایط کنونی جنگ تحصیلی رضمان، ارزشی شما از میزان آسیب‌پذیری دانش‌آموزان در این نوع آموزش چیست و کدام گروه‌ها بیش از دیگران در معرض افت یادگیری قرار دارند؟**

به‌طور طبیعی، هر زمان که آموزش به صورت غیر حضوری ارائه می‌شود، میزان آسیب‌پذیری دانش‌آموزان یکسان نیست و برخی گروه‌ها بیشتر در معرض چالش‌های یادگیری قرار می‌گیرند. مهم‌ترین نگرانی‌ما در دوره ابتدایی‌است، چراکه این دوره، زیربنای شکل‌گیری سواد پایه دانش‌آموزان محسوب می‌شود. دقیقاً به همین دلیل، معاونت آموزش ابتدایی همواره تلاش کرده تا کلاس‌های درس حتی‌الامکان به صورت حضوری برگزار شود. با این حال، در شرایطی که مدارس ناچار به فعالیت غیر حضوری می‌شوند، بیشترین آسیب متوجه دانش‌آموزانی است که پیشرفت تحصیلی – تربیتی آنان در دروس اصلی از جمله فارسی، ریاضی و علوم در سطح «قابل قبول» یا «نیازمند تلاش بیشتر» قرار دارد. این‌گروه از دانش‌آموزان معمولاً برای تثبیت یادگیری و درک عمیق مفاهیم، به حضور مستمر معلم، بازخورد لحظه‌ای، روش‌های فعال

دانش‌آموزانی که عملکرد آنان در سطح «نیازمند تلاش بیشتر» و «قابل‌قبول» قرار دارد، شناسایی شده‌اند. این دانش‌آموزان با توجه به تجارب موفق اجرای طرح در سال گذشته، تحت برنامه‌های آموزش و حمایت ویژه توسط آموزگاران، مدارس و مناطق قرار می‌گیرند تا فاصله یادگیری آنان کاهش یابد و از استمرار افت تحصیلی جلوگیری شود. وزارت آموزش و پرورش مسئله جبران کاستی‌های آموزشی را به صورت جدی دنبال می‌کند و تلاش دارد از طریق برنامه‌ریزی دقیق، حمایت هدفمند و مشارکت مدارس، مناطق و خانواده‌ها، از ایجاد شکاف‌های پایدار یادگیری در میان دانش‌آموزان جلوگیری کند.

چگونه خانواده‌ها و معلمان می‌توانند در فرآیند آموزش و جبران عقب‌ماندگی‌های تحصیلی نقش فعالی ایفا کنند و وزارت آموزش و پرورش چه پیشنهاداتی برای همکاری بهتر در این زمینه دارد؟

در شرایط خاص آموزشی، مانند تعطیلی مدارس یا محدودیت‌های حضوری، تداوم یادگیری دانش‌آموزان تنها با اتکا به مدرسه امکان‌پذیر نیست

و نقش خانواده‌ها و معلمان در کنار یکدیگر اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. در چنین شرایطی لازم‌است خانواده‌ها با ایجاد محیطی مناسب برای مطالعه در منزل، پیگیری مستمر فعالیت‌های آموزشی فرزند خود و ارتباط منظم با معلمان، به تقویت فرآیند یادگیری و جبران عقب‌ماندگی‌های احتمالی کمک کنند. معلمان نیز با برنامه‌ریزی آموزشی متناسب با شرایط، استفاده از شیوه‌های متنوع تدریس و خودار خوردهای آموزش در شرایط خاص، تلاش کرده‌است بسترهای متنوعی برای دسترسی دانش‌آموزان به محتوای آموزشی استاندارد فراهم کند تا فرآیند یادگیری حتی در شرایط غیر حضوری نیز با کمترین اختلال ادامه یابد. یکی از مهم‌ترین

این بسترها برگزاری کلاس‌های مجازی در شبکه آموزشی دانش‌آموز (شاد) است که امکان تعامل مستقیم میان معلم و دانش‌آموز را فراهم می‌کند و به معلمان اجازه می‌دهد آموزش، پرسش و پاسخ و ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را به صورت مستمر دنبال کنند.

علاوه بر این، مجموعه‌ای از محتوای آموزشی افلاین نیز برای استفاده دانش‌آموزان تهیه شده‌است. این محتواها انواع درسنامه‌های آموزشی است که به دانش‌آموزان کمک می‌کند در صورت عدم دسترسی به کلاس‌های آنلاین نیز بتوانند روند یادگیری خود را ادامه دهند. همچنین پخش زنده برنامه‌های آموزشی از شبکه آموزش سیما به عنوان یکی از ابزارهای مکمل آموزشی در نظر گرفته شده‌است تا دانش‌آموزان در سراسر کشور بتوانند به صورت هم‌زمان از آموزش‌های استاندارد بهره‌مند شوند. در کنار این موارد، محتوای آموزشی متنوعی نیز در سامانه «کنده» بارگذاری شده‌است که دانش‌آموزان و معلمان می‌توانند برای یادگیری عمیق‌تر، مرور درس‌ها و جبران کاستی‌های آموزشی از آن استفاده کنند. این مجموعه محتواها به استفاده از طراحی شده‌اند که امکان یادگیری انعطاف‌پذیر را در

در آینده، چه سیاست‌ها و طرح‌هایی برای کاهش اثرات بلندمدت آموزش‌های غیر حضوری و جلوگیری از تکرار چنین مشکلاتی در بحران‌های مشابه در نظر دارید؟

معاونت ابتدایی وزارت آموزش و پرورش مجموعه‌ای سیاست‌ها و برنامه‌ها را با هدف کاهش آثار بلندمدت آموزش‌های غیر حضوری و پیشگیری از بروز چالش‌های مشابه در شرایط بحرانی تدوین کرده‌است. یکی از محورهای اصلی این برنامه‌ها، استمرار و گسترش طرح «حلمی» است که در قالب آن، دانش‌آموزان نیازمند به آموزش بیشتر شناسایی شده و تحت حمایت آموزشی و روانی مستمر قرار می‌گیرند. این فرآیند با نظارت معلمان راهنما دنبال می‌شود تا از تداوم یادگیری و جبران ضعف‌های تحصیلی آنان اطمینان حاصل شود.

در کنار این طرح، با هدف تثبیت آموخته‌ها و رفع عقب‌ماندگی‌ها، ظرفیت روزهای پنج‌شنبه برای برگزاری کلاس‌های فوق‌العاده و تقویتی در نظر گرفته شده‌است. این کلاس‌ها عمدتاً به تمرین رفع اشکال و تدریس تکمیلی در دروس اصلی اختصاص خواهند داشت. همچنین افزایش طول سال تحصیلی نیز از دیگر سیاست‌هایی است که به منظور جبران خلأهای یادگیری، به‌ویژه در پایه‌های حساس مانند پایه‌اول و دوم ابتدایی، اجرا خواهد شد. در این راستا، از ظرفیت ماه‌های خرداد و شهریور برای برگزاری دوره‌های حضوری و تکمیلی استفاده خواهد شد. در همین راستا پیشنهاد می‌شود برای تقویت نقش خانواده‌ها در فرآیند یاددهی – یادگیری، کلاس‌های گروهی کوچک با مشارکت والدین نیز در پایه‌های اول و دوم ابتدایی برگزار شود تا زمینه انتقال مؤثرتر مفاهیم آموزشی به‌خانه فراهم شود و خانواده‌ها بتوانند در نظارت بر پیشرفت تحصیلی فرزند خود مشارکت بیشتری داشته باشند. تدوین درسنامه‌های هدفمند، جبران امت‌ناشکاف‌های یادگیری به صورت علمی و دقیق پوشش داده شود. این درسنامه‌ها شامل تمرین‌ها و فعالیت‌های متنوع متناسب با نیاز آموزش هر پایه هستند. توانمندسازی معلمان، استفاده از کلاس‌های مجازی دارای قابلیت‌های تعاملی، استقرار نظام پایش مستمر ارائه حمایت‌های روان‌شناختی و مشاوره‌ای و جلب مشارکت فعال خانواده‌ها نیز به‌صورت مکمل اجرا خواهد شد.

در مجموع، این مجموعه سیاست‌ها با هدف ایجاد آمادگی لازم برای مواجهه با بحران‌های احتمالی آینده طراحی شده‌است تا نظام آموزشی کشور بتواند با کمترین آسیب، استمرار یادگیری و رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان را تضمین کند.

۱۲ گزارش یکانتشار کربن در حمله به مخازن نفت ایران معادل ردپای کربن ۶۰ کشور جهان!

زهرا جیجری

در شرایطی که دنیای غرب با راه‌اندازی معاهده پاریس تظاهر به کنترل گازهای گلخانه‌ای و نجات زمین از گرم‌افزایش دماهای آن تظاهر می‌کند امریکا به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده گازهای گلخانه‌ای در دنیا ضمن بیرون آمدن از معاهده پاریس با تحمیل جنگ علیه کشورمان و هدف قرار دادن زیرساخت‌هایی همچون مخازن نفت و تأسیسات پتروشیمی فقط در دو هفته اول جنگ تحصیلی به اندازه ردپای کربن ۶۰ کشور کره زمین را آلوده کرده و در معرض گرمایش قرار داد. ۱۰ سال پیش، کشورهای جهان در توافق پاریس متعهد شدند تا میانه قرن، افزایش دمای زمین را به حداکثر ۲ درجه و ترجیحاً ۱٫۵ درجه نسبت به دوران پیشاصنعتی محدود کنند تا کره زمین همچنان قابل‌زیست بماند. البته این ظاهر توافق پاریس بود و در عمل این توافق پشت پرده‌های دیگری برای محدود کردن، کاهش و اعمال تحریم‌های بیشتر به بهانه‌های زیست‌محیطی بر کشورهایی مانند ایران داشت، چراکه مزیت کشور ما سوخت‌های فسیلی است، اما طبق معاهده پاریس کشورها باید استفاده از سوخت فسیلی را محدود کنند و به سوخت‌های پاک روی بیاورند تا از انتشار گازهای گلخانه‌ای همچون دی‌اکسید کربن و گرمایش زمین پیشگیری شود. این معاهده در حالی اجرایی شد که پس از پایان ریاست جمهوری اوپاما و بیوستن امریکا به معاهده پاریس در زمان وی، با روی کار آمدن ترامپ امریکا رسماً از معاهده پاریس خارج شد، چراکه ترامپ معتقد بود نمی‌تواند اقتصاد امریکا را به خاطر ماندن در این معاهده به خطر بیندازد. جالب اینجاست که امریکا رتبه‌دار انتشار گازهای گلخانه‌ای صنعتی در جهان است.

آنتونیو گوترش، دبیر کل سازمان ملل می‌گوید جهان در رسیدن به هدف ۱٫۵ درجه ناکام مانده‌است. ایالات متحده، تحت دولت ترامپ از سیاست اقلیمی چندجانبه و فعال‌کناره‌گیری کرده‌است و حامی ادامه استخراج و استفاده از انرژی‌های فسیلی است. اما این تنها یک وجه از نقش امریکا در آلودگی محیط‌زیست دنیا و انتشار گازهای گلخانه‌ای است. عملیات‌های نظامی و سیاست‌های استعماری این کشور هم‌اگر بیشتر از صنایع آن آلوده‌کننده محیط‌زیست و منتشرکننده گازهای گلخانه‌ای و کربن نباشد، کمتر از آنها اثرگذار نیست!
انظور که شینا انصاری، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست می‌گوید، انفجار انبارهای نفت تهران و البرز تأثیر آن بر انتشار گازهای گلخانه‌ای و پدیده گرمایش زمین بسیار جدی است. بنا به تأکید وی محیط‌زیست مرز جغرافیایی نمی‌شناسد. انصاری تأکید می‌کند: «یک تعبیری است به نام اثر بال پروانه‌ای، یعنی هر اتفاق و تخریبی در هر کجای دنیا اتفاق بیفتد، اثر آن در شدت‌های کم یا زیاد بر محیط‌زیست جهان گذاشته می‌شود، بنابراین، تأثیری که انفجار انبارهای نفت بر جای گذاشت، اگر چه تأثیر آلاینده‌های هوا شاید در مقیاس کوچک‌تر استان‌های تهران به البرز را تحت‌شاع قرار داد که به سرعت سعی کردیم با همکاری وزارت بهداشت اطلاعیه‌های لازم صادر شود، اما بحث آثاری که بر انتشار گازهای گلخانه‌ای دارد همه مشخص شده و آمار و ارقام در حال تدقیق است.»

از نگاه انصاری تبعات زیست‌محیطی جنگ تحصیلی سوم قطعاً می‌تواند اثرش را بر س کل جهان بگذارد، یکی از برآوردهایی که مطرح‌شده این است که فقط در دو هفته اول جنگ تحصیلی سوم میزان کربنی که منتشر شد به اندازه رد پای کربن ۶۰ کشور جهان است، یعنی می‌توانید باوقی این نقطه از جهان چه حجمی انتشار گاز گلخانه‌ای ایجاد کنید، جنگی که هیچ پایبندی به چارچوب‌ها و قواعد و بنجارهای بین‌المللی ندارد، می‌بند مخازن سوخت را منفجر می‌کند که علاوه بر انتشار آلاینده‌های هوا می‌تواند باعث انتشار مقادیر بالای دی‌اکسید کربن شود و بسیار بر میزان گرمایش زمین اثر گذار باشد و کشورهای دیگر هم متأثر می‌شوند.

خبر

۹۵ اتوبوس جدید و یک پایانه تعمیراتی مترو به تهران اضافه شد

شهردار تهران از افتتاح هفتمین پایانه تعمیراتی مترو و تهران و مدیر عامل شرکت واحد اتوبوسرانی تهران از ورود ۹۵ دستگاه اتوبوس جدید شامل انواع برقی، دوکابین و دیزل به پایتخت خبر داد. در جریان مراسم آغاز عملیات اجرایی بخش دوم خط ۱۰ متروی تهران و بهره‌برداری در مرحله نخست طرح توسعه پایانه مترو شهید کلاهذو، علیرضا زاکانی، شهردار تهران اعلام کرد که هفتمین پایانه تعمیراتی شبکه مترو آماده بهره‌برداری شده‌است.

زاکانی توضیح داد: این پایانه جدید در خط ۴ مترو قرار دارد و راه‌اندازی آن نقش مهمی در تقویت توان تعمیراتی و کاهش زمان توقف قطارها خواهد داشت. وی یادآور شد که بخش ابتدایی این مجموعه در سال ۱۳۹۵ افتتاح شده‌بود و در آن زمان تنها امکان استقرار ۱۰ قطار وجود داشت. اکنون با تکمیل فاز دوم، ۱۲ ظرفیت جدید برای پارک قطارها افزوده شده و همچنین امکان انجام انواع تعمیرات سبک و سنگین برای ۱۰ قطار در این محل فراهم شده‌است. شهردار تهران با اشاره به تأثیرات عملیاتی این پروژه گفت که از این پس ناوگان خط ۴ برای انجام سرویس‌های دوره‌ای و امور تعمیراتی دیگر مجبور به مراجعه به پایانه‌های دیگر نخواهد بود. موضوعی که به افزایش سرعت رسیدگی و کاهش زمان خارج‌بودن قطارها از چرخه خدمات کمک می‌کند.

در همین رابطه، مهدی علیزاده، مدیر عامل اتوبوسرانی تهران با اعلام خبر تحویل دومیین سری اتوبوس‌های برقی «یمه‌ا» به تعداد ۱۰ دستگاه، مجموع تحویل‌ها از قرارداد ۱۰۴ دستگاهی را ۱۵۱ دستگاه عنوان کرد و افزود: این اتوبوس‌ها که محصول شرکت شنت‌بند هستند، همگی در جهت بومی‌سازی فناوری حمل‌ونقل پاک محسوب می‌شوند و در خطوط شهری تهران به کار گرفته خواهند شد. علیزاده با اشاره به تحولات اخیر در نوسازی ناوگان، جزئیات بیشتری را تشریح کرد و ادامه داد: اخیراً ۹۵ دستگاه اتوبوس جدید شامل ۵۰ دستگاه اتوبوس برقی تک‌کابین از قرارداد ۲ هزار و ۵۰۰ دستگاهی که تاکنون ۵۰۰ دستگاه آن تحویل و در خطوط فعال شده، به ناوگان اضافه شده‌است. همچنین ۳۵ دستگاه اتوبوس دوکابین ۱۸ متری چینی در خطوط تندرو و تعدادی اتوبوس دیزلی از تولیدکنندگان داخلی نیز به ناوگان ملحق شده‌اند. وی با تأکید بر برنامه جامع نوسازی و توسعه ناوگان اظهار کرد: تلاش ما بر این است که با سرعت بیشخین به روند ورود اتوبوس‌های جدید، نیازهای ضروری شهر را مرتفع‌سازیم. این اتوبوس‌ها با تنوع در نوع (برقی، دوکابین و دیزلی)، و از تولیدکنندگان داخلی و خارجی، پاسخگوی نیازهای متنوع خطوط مختلف شهر تهران خواهند بود. مدیر عامل اتوبوسرانی تهران با بیان اینکه اتوبوس‌های برقی «یمه‌ا» باندنهٔ مونو‌کوک، پیمایش بالا و رعایت استانداردهای بین‌المللی طراحی و بهینه‌سازی شده‌اند، به موفقیت این پروژه بومی اشاره کرد و گفت: ایران با توانمندی در طراحی و تولید این اتوبوس‌ها، به جمع کشورهای پیشرو در این حوزه پیوسته‌است.

بر اساس گزارش روابط عمومی شرکت واحد اتوبوسرانی تهران، در دوره ششم مدیریت شهری ۲۰۰۹ دستگاه اتوبوس نوسازی و حدود ۵۰۰ دستگاه بازسازی شده‌اند. این اقدامات در راستای کاهش آلودگی هوا، بهبود کیفیت خدمات و ارتقای رفاه شهروندان تهرانی صورت می‌گیرد.